

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de raad

Datum 26-05-2016
Ons kenmerk 2016/ 246849
Contactpersoon Herman Wals
Doorkiesnummer 023-511.3957
E-mail walsh@haarlem.nl
Onderwerp Strategisch Plan Afvalscheiding

Geachte leden,

Naar aanleiding van de behandeling van het Strategisch Plan Afvalscheiding in de commissie Beheer van 12 mei 2016 wil ik u het volgende laten weten. De meerderheid van de fracties sprak zich, conform het voorstel van het college, uit voor ambitie 1 waarin Haarlem gaat voldoen aan de landelijke norm van 68 procent afvalscheiding c.q. 130 kilo restafval per inwoner.

Er werden wel de nodige kanttekeningen geplaatst bij de toepassing van gedifferentieerde tarieven, hetgeen volgens het college een onmisbare bouwsteen vormt om een scheidingspercentage van 68 procent te realiseren. Diftar geeft een financiële prikkel die aantoonbaar leidt tot het beter scheiden van afval. De essentie van diftar is dat een bewoner die meer restafval weggooit daarvoor een hogere afvalstoffenheffing betaalt. In de commissievergadering klonk het pleidooi om dit om te keren en goed scheiden te belonen, een uitgangspunt dat ik als wethouder onderschrijf.

Hoe is dit elders geregeld? De meeste gemeenten met diftar hanteren een vastrecht en rekenen het aantal aanbiedingen aan het eind van het jaar af op basis van het geregistreerde aantal inwerpen. Wanneer in het vastrecht bijvoorbeeld 26 inwerpen meegenomen worden, kunnen mensen die minder dan één zak per twee weken aanbieden financieel worden beloond.

Volgens de in het SPA opgenomen fasering (blz. 43 en 44) is invoering van diftar voorzien in 2020. De voorbereiding zou in 2018 moeten starten. Voor die tijd ontvangt u daar nog een afzonderlijk voorstel voor. Daarin zullen de door u naar voren gebrachte aspecten nader belicht en gewogen worden, op

Haarlem

2

basis waarvan een aantal varianten om de scheidingsdoelstelling te halen gepresenteerd wordt.

In de bijlage treft u een reactie aan op een aantal andere thema's die bij de behandeling in de commissie ter sprake kwamen, inclusief de nagekomen vragen van ChristenUnie en CDA.

Tot slot wil ik u informeren over de bewustwordingscampagne voor afvalscheiding. Communicatie is een belangrijke maatregel om het scheidingspercentage te beïnvloeden. Daarom maakt communicatie onderdeel uit van alle ambities in het SPA.

Vanuit de in juni 2014 vastgestelde *businesscase* Duurzaam Afval Beheer is een bewustwordingscampagne Afval scheiden voorbereid. De start staat met het oog op de effectiviteit meteen na de zomervakantie gepland. Alle communicatie-uitingen in het kader van het SPA vormen een nadere invulling van deze campagne.

Tevens worden als onderdeel van DAB, en straks het SPA, begin juli circa 3.000 GFT-rolcontainers uitgedeeld bij geschikte laagbouwwoningen die nog niet over zo'n voorziening beschikken,.

Met vriendelijke groet,

drs. Cora-Yfke Sikkema

Bijlage. Vragen over SPA

Commissie Beheer (12 mei)

Ondergrondse containers

In de afgelopen jaren is geïnvesteerd in de aanschaf en plaatsing van ondergrondse containers in de stad. Hiermee is een dicht netwerk ontstaan van afval-brengpunten. Voor restafval gaat het om ruim 1.500 containers. In het kader van het SPA gaan we een containerplan maken dat erop gericht is dat de burger grondstoffen dicht bij huis weg kan brengen en restafval verder weg. Dit plan gaan we stapsgewijs invoeren waarbij regelmatig monitoren plaatsvindt of de capaciteit voor restafvalcontainers dit wel toelaat.

Op termijn zal de gemeentelijke ambitie leiden tot aanzienlijk minder restafval. Daardoor zijn voor het restafval minder containers nodig en wordt het eenvoudiger om extra containers voor andere afvalfracties te benutten, zoals bijvoorbeeld papier. Gezien het voorgaande is het niet efficiënt om nu al ondergrondse containers bij te gaan plaatsen.

PBD-zakken versus duobakken

De inzameling, zowel per zak als met de duobak, kent voor- en nadelen. Belangrijkste voordelen van de zak (en tegelijkertijd nadelen van de duobak):

- Toepasbaar bij alle bebouwingstypen.
- Geen investering in inzamelmiddel.
- Flexibel in de toekomst.
- Controleerbare kwaliteit aangeboden PBD (visueel, gewicht).

Belangrijkste nadelen van de zak (en tegelijkertijd de voordelen voor de duobak):

- Kan tot verwaaiing en zwerfafval leiden.
- Leidt tot ruimtegebruik en eventueel stankoverlast in huis.
- Wekelijks inzameling leidt tot relatief hoge logistieke kosten.

In het SPA zijn beheermaatregelen opgenomen voor het tegengaan zwerfafval en is getracht de invoeringskosten zo laag mogelijk te houden.

Haarlem

4

Mocht in praktijk blijken dat zakken geen goede optie zijn dan kan er altijd nog bij worden gesteld.

Afvalpreventie

Afvalpreventie ligt maar ten dele binnen de invloedssfeer van de gemeente. Ten aanzien van bewust consumeren en minder verspillen kan de gemeente een aantal zaken stimuleren via bewustwordingscampagnes. Te denken valt aan thema's als:

- Tegengaan van voedselverspilling door bijvoorbeeld het stimuleren van Food Battle.
- Stimuleren van deelname aan 100-100-100.
- Thuis composteren.
- Gebruik nee/ nee sticker (nieuwste ontwikkeling: de ja/ ja sticker).
- Vermijden van verpakkingen.
- Gebruik van wasbare luiers.

Veelal maken deze thema's onderdeel uit van communicatiecampagnes. Nog dit jaar maken wij een start met een bewustwordingscampagne. Ook vanuit Haarlem Circulair worden op dit vlak acties opgestart.

Afvalstoffenheffing

Voor het totaaleffect op de afvalstoffenheffing kan verwezen worden naar de paragraaf Woonlasten uit de kadernota:

Lokale lastendruk ontwikkeling afvalstoffenheffing meerpersoonshuishoudens	2016	2017	2018	2019	2020
Basis	337	337	337	337	337
Mutaties:					
Vrijval voorziening AEB		-9	-9	-9	0
Effect verlaging DDO Spaarnelanden		-11	-11	-11	-11
Wijziging tariefstructuur		-7	-7	-7	-7
Effect baten uit textiel		pm	pm	pm	pm
Effect prijsindexatie		4	4	4	4
Subtotaal	337	314	314	314	323
Consequenties SPA fase 1		7	7	7	7
Consequenties SPA volgende fasen		pm	pm	pm	pm
Totaal lastendruk afvalstoffenheffing	337	321	321	321	330

Haarlem

5

ChristenUnie

Reactie algemeen

Het gaat grotendeels om voorstellen met kleine aanpassingen die voorbij gaan aan het feit dat de raad moet kiezen voor een ambitieniveau. In de uiteindelijke uitvoering van SPA zou met een aantal van deze voorstellen een pilot kunnen worden opgezet om het effect te zien en daarbij het financiële plaatje te tonen.

Er zit evenwel een grens aan het opzetten van steeds weer nieuwe pilots. Een eventuele extra pilot moet in ieder geval een bijdrage leveren aan, c.q. passen in één van de ambities. Het resultaat van een pilot moet in drie maanden meetbaar zijn om eventueel meegenomen te kunnen worden in de uiteindelijke aanpak.

De kosten/baten analyse die vooraf gaat aan de eventuele invoering van een pilot wegen we iedere keer zorgvuldig af. In de jaarrapportage zullen we ook over de voortgang van de pilots rapporteren.

1. Het gescheiden inzamelen van luiers.

Reactie

Op dit moment is er geen markt voor luiers. Inzamelen voor luiers als er geen markt voor is geeft kosten zonder opbrengst. Er loopt wel een proef met luierreycling, maar die kent nog technische en financiële problemen.

In MRA-verband bestaat evenwel het voornemen om een pilot te starten voor het inzamelen en verwerken van luiers en incontinentiemateriaal. Haarlem heeft al aangegeven belangstelling te hebben om mee te doen. Hier geldt wel dat er een goede kosten/baten afweging moet zijn.

Vanuit het uitgangspunt om de afvalstoffenheffing niet verder dan noodzakelijk te laten stijgen zullen eventuele negatieve financiële consequenties aan de raad voorgelegd worden.

2. Alternatief voor grof huishoudelijk afval met een beperkt volume. Wij pleiten voor wijkinzamelpunten voor bijv. kleine elektra/ lampen/ etc. (ook ter compensatie van het ontmoedigen van ophalen van grofvuil).

Haarlem

6

Reactie

De eerste stap is om te regelen dat er meer grofvuil gescheiden wordt. Het SPA gaat uit van het ontmoedigen van het haalsysteem, omdat bij het ophalen van grof huishoudelijk afval het scheidingspercentage lager is dan bij brengen.

Extra wijkinzamelpunten sec oprichten is een dure oplossing. Indien er op wijkniveau gebracht kan worden zal nader onderzoek gedaan moeten worden naar de baten/ lasten van een dergelijk systeem, zowel financieel als wat betreft de verbetering van het scheidingsresultaat.

In het kader van het anders inzetten van ondergrondse containers zou mettertijd de mogelijkheid kunnen komen om extra stromen via containers in te zamelen. Een andere mogelijkheid is om hier bijvoorbeeld buurtbedrijven bij in te schakelen. Dit moet samen met Spaarnelanden verder uitgewerkt worden.

3. Ook zou Spaarnelanden grof huishoudelijk afval dat wordt opgehaald zelf kunnen nascheiden op het milieuplein.

Reactie

Dat gebeurt nu al. Zoals op blz. 28 van het SPA staat worden in de huidige situatie de beste scheidingsresultaten behaald op het milieuplein, hier wordt 85 procent van het aangeboden afval gescheiden. Bij het ophalen aan huis is dit percentage veel lager. Daarom wordt de scheiding van grof huishoudelijk afval verder verbeterd door het aanbieden op het milieuplein te stimuleren.

Vanaf januari wordt, naast elektronische apparatuur, ook het hout vooraf gescheiden bij het inzamelen van grof huishoudelijk afval. Hierdoor verbetert het scheidingsresultaat voor deze stroom al aanzienlijk.

4. Ook willen wij retourpremies bijvoorbeeld voor flacons en kleine petflessen. Dat levert misschien niet echt meer afvalscheiding op maar wel hogere kwaliteit recycling. Dat laatste element mis ik nog wat in het stuk van de wethouder.

Reactie

Haarlem doet mee aan de landelijke pilot beloningssystemen (zie blz. 50 van het SPA).

5. Ook willen wij uniforme inzamelpunten voor glas, papier/karton en textiel. Je moet niet hoeven nadenken of dit afval kan daar wel en dit niet!

Reactie

Dit maakt al onderdeel uit van het containerplan. Op moment dat er bakken over zijn omdat het restafval vermindert zal er geprobeerd worden om dicht bij de bebouwing eilanden met grondstofbakken in te richten. Voor het restafval moet een bewoner dan wat verder lopen. Zoals in het SPA op blz. 13 staat:

Optimalisatie van de voorzieningen voor herbruikbare stromen, zodat het voor inwoners makkelijker wordt hun afval gescheiden aan te bieden door:

- waar mogelijk kortere loopafstanden van huis tot aan het inzamelmiddel;
- inzamelvoorzieningen, binnen grenzen, af te stemmen op bebouwingstype.

Er wordt dus gekeken naar optimalisatie van de inzamellocaties, waarbij zoveel mogelijk stromen per locatie samen kunnen worden gebracht, waarbij het type bebouwing een bepalende factor is.

6. Aandacht voor afvalpreventie door de ja/ ja sticker

Dit is een goed idee dat opgenomen kan worden in de communicatiecampagne.

7. Ook willen wij meer aandacht voor service. Maak voor bewoners via open data en een app inzichtelijk hoe vaak elke bak wordt geleegd en wanneer de volgende leging gepland is. Ook moet je als bewoner de garantie hebben dat als je een volle container meldt dat deze binnen een dag geleegd is.

Reactie

Dit kan onderzocht worden (technische mogelijkheden, kosten/ baten, resultaat), maar zal eerder leiden tot het voorkómen van hotspots dan

Haarlem

8

bijdragen aan het verbeteren van het scheidingsgedrag. Zie ook het antwoord op vraag 5 van het CDA.

8. Tenslotte afvalinzameling bij flats.

Reactie

Hoogbouw is op diverse plekken in het plan SPA specifiek benoemd, omdat hoogbouw een andere aanpak vereist. Dit vormt één van de uitgangspunten voor het plan. De doelstellingen genoemd in het SPA zijn afgeleid van de landelijke doelstellingen, waarbij er een classificatie op basis van het aandeel hoogbouw is gemaakt. De voorgelegde scenario's zijn hier op gebaseerd.

Met inzameling bij flats worden in dit voorstel de stortkokers bedoeld. Omdat daarbij niet zichtbaar is wat de bewoner stort is de kans op vervuiling groter. Ook kan betwijfeld worden of er zo een bijdrage aan afvalscheiding geleverd wordt.

Naast het ophalen van PBD met zakken én het weer inzamelen van GF-afval is in het SPA aangegeven dat er landelijk diverse proeven worden voorbereid om gescheiden inzameling bij de hoogbouw te verbeteren. Wij zullen die nauwlettend volgen.

CDA

1. Waarom staan er geen concrete voorstellen om afval te verminderen? Zoals de ladder van Lansink ook laat zien is dit primair waar je je op moet richten.

Reactie

Het SPA richt zich op het verminderen van huishoudelijk restafval en daarmee dus het vermeerderen van waardevolle reststromen als glas, papier, karton, kunststof en ook blik. Daarbij wordt in de communicatiecampagne wel degelijk aandacht gegeven aan het verminderen van afvalstromen. Daarnaast wordt de relatie met Haarlem Circulair toegelicht op pagina's 25 en 26 van het plan SPA.

2. Wordt er nog aandacht geschonken aan thuis-composteren? Dus het leveren van (kleine) compostvaten.

Reactie

Het leveren van compostvaten is voor een kleine doelgroep die er nu veelal reeds over beschikt. In de campagnes zal het zeker genoemd worden, maar het blijft een eigen bewonersinitiatief.

3. Waarom wordt er in dit stuk over PBD gesproken en niet meer over PMD?

Reactie

De term is plastic, blik en drankkartons. Niet alle metalen kunnen worden ingezameld via de in het SPA genoemde methoden. De term blik maakt direct duidelijk wat er in de daarvoor bestemde inzamelmiddelen mag worden geworpen. Het begrip metaal doet dat niet. Het overige metaal kan op het milieuplein worden ingeleverd.

4. Op blz. 50 staat een beschrijving van de pilot. Hier wordt uitsluitend gesproken over het inzamelen van plastic flesjes.
Waarom wordt blik niet hier genoemd terwijl dit wel tot de pilot behoort zoals deze bij de VNG is beschreven?
Kan de jeugd tijdens deze pilot ook goed worden gewezen op het feit dat drinkwater lekker en gezond is en dat het beter voor het milieu is dan drank in blikjes of flesjes?

Reactie

Conform motie 54 heeft de gemeente zich aangemeld voor de proef retourpremies op kleine drankverpakkingen. Deze pilot is gekoppeld aan ontvangen gelden vanuit het Afvalfonds, gekoppeld aan de zwerfafvalvergoeding. Er is in eerste de keuze gemaakt om ons te richten op PET-flesjes, omdat blik in veel mindere mate vrijkomt bij scholen en sportverenigingen.

In de communicatie zal er aandacht gegeven worden aan de milieuaspecten van al het verpakkingsafval. En via het zwerfafvalproject van NME wordt de jeugd uiteraard ook gewezen op het belang van het voorkómen van het ontstaan van kunststofafval.

5. Bij het omgekeerd inzamelen zal je verder met je restafval moeten lopen. Nog regelmatig moeten we nu het afval weer mee naar huis nemen omdat de container vol is.
Welke maatregelen gaat de gemeente nemen om ervoor te zorgen dat de

Haarlem

10

beschikbaarheid bij omgekeerd inzamelen significant omhoog gaat? Het kan niet zo zijn dat je regelmatig weer met je afval terug naar huis moet. Het zou al een verbetering zijn als de status van de container op het internet te volgen is. Dan kun je vooraf checken of de container vol is of niet. Daar help je overigens de mensen die niets met computers hebben (veelal ouderen) natuurlijk niet mee.

Reactie

Op zich beschikken de containers over een volmeldingssysteem op basis waarvan Spaarnelanden haar inzet kan plannen. Contractueel is Spaarnelanden verplicht 24/7 de ondergrondse containers voor huishoudelijk afval beschikbaar te houden voor gebruik. We zullen in overleg gaan met Spaarnelanden of er problemen zijn met de werking van dit systeem. Zie ook het antwoord op vraag 7 van de ChristenUnie.

6. In het stuk staat dat het aantal klepkeringen de parameter is voor de berekening en dat dit niet in verhouding staat tot de daadwerkelijk gestorte hoeveelheid.
Indien we de basis goed hebben gelegd door voldoende middelen beschikbaar te hebben gesteld voor afvalscheiding, dan kun je overwegen om het volume van de inwerptrommel drastisch te verlagen. Hierdoor komt de relatie klepkeringen en gestort volume dichter bij elkaar waardoor het ook een stuk rechtvaardiger wordt voor die mensen die altijd maar een klein zakje storten.
Het heeft ook als bijeffect dat mensen nog meer hun best gaan doen om te scheiden want er passen simpelweg geen grote zakken meer in.

Reactie

Diftar moet nog verder vorm krijgen. Het is inderdaad de bedoeling om te onderzoeken of via kleinere klepopeningen bewoners ook kleinere hoeveelheden kwijt kunnen. Het wegen is nu nog niet mogelijk met betrouwbare software en maakt het project mogelijk te gecompliceerd.

Hoe beter bewoners hun afval scheiden, hoe lager de uiteindelijke afvalstoffenheffing is. Bewoners kunnen daarmee zelf invloed uitoefenen op het door hen te betalen tarief. Ook ouderen kunnen door goed afval te scheiden hun hoeveelheid restafval sterk reduceren. De fractie die overblijft bevat geen etensresten of componenten die na verloop van tijd gaan ruiken. Daardoor kunnen ouderen ook hun restafval sparen totdat zij een volle vuilniszak hebben en deze vervolgens storten, zodat hun kosten beperkt blijven.